

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELELT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 620

Félévre — — 320

Negyedévre — — 170

Egy hónapra — — 60

Egy szám ára, pályaud-
varon és vidéken is, 3 lej

Bukarestben — 3-50

Csehszlovákiában

Egy hónapra — 20 ck

Egy szám — 1-20 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 140. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Ab 27. — 1923. augusztus 9. Csütörtök

A kongresszus ünnepélyes megnyitója

Weizmann dr. és Szokolov nagy beszéde az ujjáépítésről és a zsidó kép-
viselétről és az antiszemitizmusról okairól

(Karlsbad, augusztus 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Háromszáz delegátus és kétezernél több hallgató előtt nyitotta meg Weizmann Chaim dr., a cionista világszövetség elnöke a tizenharmadik zsidó világgongresszust. Ünneplés, szívbemarkoló csöndben hangzik el a szokásos kalapácsütés: a kongresszus megnyitója. És azután felzúg a heddad! a végülüknek látszó ujjongó üdvözlés, amellyel a világ minden részéből összesereglett dele-

gátusok a zsidó nép legelső emberét, politikai fejét köszöntik.

Weizmann sápadtan, idegesen áll az előki emelvényen. Körülötte az Executive és az Actions-comité tagjai. Néhányszor lecsap kalapácsával az asztalra és azután, héber nyelven beszélni kezd. Halálos csöndben kezdi meg beszédét, melyet ezután német nyelven folytat. Weizmann Chaim dr. beszédét, mely a zsidó politikai kérdéseinek összefoglalója, teljes szövegében itt adjuk.

Weizmann dr. elnök beszéde

Tisztelt kongresszus!

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy parlamentünk 13-ik ülését megnyithatom, azt a parlamentet, amely 26 évvel ezelőtt a nép akaratából teremtődött meg. Nem is tudnám másként köszönteni Önöket, kik a világ minden részéből összesereglettek, mint a mi összehasonlíthatatlanul egyszerű és tiszta üdvözlőszavunkkal a „Salom“-mal! Ez az üdvözlés egyúttal szimbolizálja az ember és ember közötti közlekedést, a béke és a testvériség jegyében való köszöntésnek. Ebben a szellemben fogunk kezdet egymással, ebben az akaratban kapcsolódunk egymáshoz és népünk millióihoz, amelynek sorsáért mi önként vállalt felelősséggel küzdünk. És ebben az értelemben fogunk majd elválni egymástól, ha majd határozataink megmutatják számunkra a munka útját. A munka és eszme közösségének szelleme azonban egytől fog tartani bennünket és egyek leszünk, noha országok és tengerek választanak bennünket el egymástól.

Tisztelt kongresszus! Legutolsó tanácskozásaink óta

történeti tényé lett a népszövetségnek Nagybritániára bízott mandátuma, amelyek lényeges tartalma, hogy Erec Jiszraelban egy zsidó nemzeti otthon építtessék fel.

Tartozunk azzal, hogy az ilyen sorsdöntő jelentőségű ügyben, népünk jövője érdekében is teljes nyíltsággal beszéljünk.

Lehet, hogy kívánságaink ellenére a mandátum, jóllehet jogi leköötöttséggel alapozta meg politikai fundamentumát, mégsem hártott el minden politikai nehézséget.

Önök nagyon jól tudják, hogy a mandátum szelleme és tartalma ellen kezdettől fogva ellenzéki törekvések nyilvánultak meg, amelyek melyos kirobbanásokra vezettek. Szerencsére azonban nem ismétlődtek meg ezek, de mondhatom, hogy a szélsőséges politikai magatartása nem csökkent azóta sem.

Az elmúlt esztendőben a kormány, a Balfour-deklaráció kormányára visszalépett. Az új kormány előde politikáját habozás nélkül továbbfolytatta, és a kormánynak ezen tényét nem kísérte az az eredmény, amelyet remélni lehetett, abban a tekintetben, hogy

Palesztinában megteremtette volna a viszonyok állandósulásában való biztos hitet,

pedig azért, mert a kormány elődje politikájának megerősítéséhez azt a megjegyzést fűzte,

hogy a palesztinai helyzetet minden előítéletől mentes vizsgálat alá fogja venni.

A brit kormány gyarmati képviselőinek

Devonshire hercegnek egy nemeskúra tett nyilatkozata azonban már mentes volt az e fajta korlátozásoktól. Kimondottan úgy hangzott, hogy

a brit kormány a zsidó néppel szemben tett kötelezettségét feltétel nélkül állja.

E tekintetben érdekes megtudni, hogy néhány nappal ezelőtt megtartott londoni nagygyűlésen Sir Herbert Samuel határozott formában jelentette ki, hogy a brit kormány teljes megértéssel viseltetik a Palesztinában való kontinuitásos politika irányában. Az új brit kormány álláspontja nem tévesztette el hatását a palesztinai ügyekre. Az arab nép ama része, amely a mandátumot, mint befejezett tényt fogadta, megszállt ebben a hitben és van rá remény, hogy a fejlődésnek eme vonala tovább fog folytatódni abban az irányban, amelyben a politikai viszonyok is stabilizálódnak. Másrészt azonban éppenséggel a mandátumpolitika megszállásának fokozta fel a szélsőséges elemek szenvedélyét. Ez kikérülhetetlen volt, de ezt nekünk politikailag el kell intézni. Amennyiben az angol közvéleményt a parlamentben és a sajtóban befolyásolja a helyzet, annyiban a mi feladatunk fölvilágosítani és jogunkért elszántsággal sorompóba lépni. Hálával kell megemlékeznünk arról a támogatásról, amelyben az államférfiak egész sora és az angol közélet több nemesagódkodó férfija bennünket részesített.

A fellachok paraszti népe Palesztinában általában barátságosan viselkednek irányunkban és a zsidó kolóniák és a szomszédos arab falvak között a jóviszony példás módon megmaradt. Főlegesen megemlítenem, hogy a politikai helyzet minden működésünkre befolyással bír, leginkább pedig a bevándorlásra.

A mandatárius kormány kötelessége e kérdésben bennünket elősegíteni. A zsidóság arra számít, hogy a kormány ezt a kötelezettséget lojálisan teljesíti, mint minden más vállalt kötelezettséget. Egyúttal tudatában vagyunk annak, hogy nekünk is kötelezettségeink vannak abban az irányban, hogy Palesztina gazdasági felvevő képességét abban az arányban fejlesszük, amely alkalmas a bevándorlást mindinkább növekvő terjedelemben abszorbeálni.

A gazdasági tényezők fogják a bevándorlási lehetőségek természetes korlátait alkotni.

A társasélet törvényei diktálnak e részben, tekintet nélkül, hogy a Fehér Könyvben és egyéb dokumentumokban mi foglaltatik. Nekünk feladatunk, hogy gazdasági rendszert alkossunk, egészséges és eredménnyel kecsgetőt, olyant, amely az ország gazdasági felvevő képességét mindjobban fejleszti. Ennek a feladatnak szolgálatába kell állítanunk minden rendelkezésünkre álló eszközt. Az utolsó évek majdnem általános gazdasági krízise ellenére abban a helyzetben voltunk, hogy a bevándorlást az utolsó két évben havonta csak ma-

mellyel felszinen tartottuk. Ez pedig csak Palesztinában élő munkásaink önfeláldozásával volt lehetséges elérni.

Van remény rá, hogy a Palesztinában megkezdett ipari és mezőgazdasági aktivitás a bevándorlást fokozni fogja, egyúttal a normális munkanélküliséget, amely eddig fenállott, csökkenteni tudjuk. Amit az ipari fejlődésről mondtunk, ugyanaz áll a gyarmatosításról is.

Mialatt gazdasági ujjáépítésünkön dolgoztunk megelégedtünk arról, hogy a gazdaság csak alapja annak a kulturának, amelynek fel kell épülnie Erec Jiszraelban. Vannak, akiket kellemtelenül érint, hogy letelepedésünk kezdetén már egy egyetemre gondolnak. Ezek az emberek nincsenek tisztában annak a szellemi, erkölcsi és politikai jelentőségével, amit a szellemi tudományok e magas vára számunkra és az egész zsidóság számára jelent. Szimbólikus jelentőségű esemény volt, hogy népünk legnagyobb tudósa,

Einstein Albert

(váharos éljensége) Jeruzsálemben a zsidó egyetem nevében két felelvést tartott a relativitás elméletéről. Ez az esemény széles perspektívát nyitott meg egy olyan tudományos fejlődés számára, amely Palesztina szívéből fog májjellegűvé válni az egész világra.

Fodor tanár vezetésével már folynak az előkészületek a mikrobiológiai intézet megnyitására, míg az amerikai zsidó orvosok egy orvosi tudományos intézet megalapozásán dolgoznak.

Aminthogy gazdasági haladásunk szorosan összefügg politikai helyzetünkkel, úgy másrészt politikai érvényesülésünk nem tisztán attól az erőttől függ, amelyet közvetlen formában politikai és diplomáciai akciókban kifejtünk, hanem legalább is annyi hatása van a tények érverésének, ujjáépítési munkánk tempójának és minőségének. Amikor a nagy munkát végezzük, Erec Jiszrael ujjáépítését, egyúttal azon is dolgozunk, hogy politikai jogaink megerősödjön. Minden újabb gyarmatosítás, minden kulturális és szociális újítás igazolja békés odaadásunkat, megteveszt hetetlen hitünket ügyünk igazságában.

Minden egyes bevándorló, aki csákányát, ekéjét és ásóját használja százszor többet, százszor beszédesebben igazolja a népek szövetsége előtti és az arab szomszédok előtt akaratunkat, mint minden írott szó a mandatárius hatalomról.

A mandátum jágait a mi becsületes tevékenységünkkel meg kell erősíteni. Igazolni kell produktív munkásságunkat és azt a tehetségünket, hogy az országot újra tudjuk felvirágoztatni, minden lakója javára.

Eppen ezért semmi sem oly veszedelmes számunkra, mint a gazdasági élet fenakadása és semmi sem segíti elő ügyünket befelé és kifelé annyira, mint amikor békés letelepedésünk munkáját folytatólagosan és módszeresen továbbra is folytatjuk. Eppen ezért jelent a pénz annyit a mi számunkra. Nem azért egyesítünk annyi munkát a Keren Hajeszódban, mert egy gyarmatosító társaság akarunk lenni. A pénz egyszerű eszköz számunkra, javak megszerzésére, a pénz a mi szempontunkból

megváltási összeg, amellyel a földet váltjuk meg,

értékmérő, amellyel lemérjük népünknek azt a tehetségét, hogy

képes-e egyrészt az utolsó nagy áldozatra és egyúttal van-e tehetsége új alkotások létrehozására.

Mind ezt legjobban látjuk az elmúlt évben, amikor új telepítések fejlődtek, a házak száma gyarapodott és a kulturális és földi munka erő-

nyen folyt. Mindez rendkívüli nehézségek közepette történt és időnkint válságos körülmények között. Az amerikai elvtársak oszlatos energiájának köszönhető és más országok zsidóságának, amely a Keren Hajjeszód köré csoportosult.

A válság súlyos volt, de én azt hiszem, hogy údvos is volt egyúttal, mert kiiktattott arra, hogy hol keressük a hibákat és hogy hol nyílnak meg számunkra az erők forrásai.

A cionizmus vezérlő gondolata volt mindenkor, hogy az egész élő zsidó népet képviselje.

Amikor a nemzeti öntudatot követeltük, akkor nemcsak a cionista szervezet képviselőiként tekintettük magunkat, hanem

a zsidó nemzet képviselőinek.

Eppen azért a mandátum, amely a cionista szervezetet, mint zsidó képviselőt tekinti, arra is gondolt, hogy mindazok a zsidók, akik hajlandók Palesztina ujjáépítésében résztvenni, vonassanak be a munkába. Különben is természetes igyekvünk volt körünket mindjebbáns kizárásítani. A mi nagy feladatunk ma a munka, az ujjáépítés műve, az új emberanyag megteremtése, a zsidó nép megtelepítése Erec Jiszraelben. A zsidóságunk a galutban való cionizálása továbbra is lényeges programunk marad, de

hallgatnunk kell az idő parancsára, amely azt diktálja, hogy minden zsidó energiát gyümölcsöztessünk, minden materialis és lelki erőt összpontosítsunk,

az évek erre szorítanak bennünket. Életünk a zsidó élet logikája, a munkaerő törvénye és a legmagasabb értékesítés gazdasági elve

ujjépitési eszközeink új diszpozíciói

új módszereket parancsolnak, amelyek során mi cionisták a másik zsidóságot nemcsak képviseljük, hanem munkára mozgósítjuk.

A nem cionistának a munkába való bevonása mélyesen komoly és súlyos felelősséggel járó ügy

és éppen ezért ezt magamból szempontból kell nézni, vizsgálni és végrehajtani. Tisztelem vagyok azoknak az aggályokkal és nem hiszem, hogy lenne valaki, aki nálamnál több gondot gondolna erre. Megérttem azokat, akik félnek attól, hogy szervezetünk olyan rétegekkel kerüljön össze, amelyek nem rendelkeznek a mi tradícióink tellett és akik csak most kezdik megérteni azt, ami bennünk már élettartalom. Nem is azért küzdöttünk cionista célokért, amelyeknek legkisebb részét is feladhatnók, de óvakodnunk kell partkeretek miatt észre nem venni a rankuzduló problémákat és nem alkalmazni az előkelőség politikájának jelzavát. Azért hívjuk amazokat magunkhoz

mert elég erősek vagyunk

felelősségérzetünk tudatában. Kapraztató lenne azonban, ha azt hinnék, hogy széles nem cionista körök bevonása a legfőbb udvoességet jelentené. Hiszen ha ez sikerül nekünk, meg mindig elég súlyos feladatok előtt állunk. Azonban bizonyos, hogy ez a csatlakozás jelentékeny könnyebbséget és előbbrevítést fog eredményezni politikailag éppen úgy, mint pénzügyi erők tokozása tekintetében, továbbá az összes zsidó energiának Palesztina ujjáépítése és egységes munkamódszereinek megteremtése szempontjából.

A kongresszus belátás torja megadni a szövetségi viszony megfelelő formáját. Minden szervezési szisztemának nélkülözhetetlen feltételül vannak és ezek közül választatunk. Az első a feltételek között

cionista szervezetünk érintetlenségének tovább való fennállása.

(Tetszés.) A cionista szervezet a mi közületünk, amely törvényeket oszt, tehát olyan néptomorulás, amelyek szikszilárdul kell állania. Bizonyos jogok tekintetében osztozkodnunk kell majd amazokkal is, de ez a jogrészesedés a másik oldalunk kötelezettségeket is követel. Nem egyszerű szervezést kötünk, hanem egy nép sorsa érdekében társulunk. A Jewish Agency nem egyes szemé-

lyek, hanem a minden országok zsidósága reprezentatív testületének képviselője. Ezzel a felelősséget általános zsidó alapra helyeztük. Én magam, mint a cionista szervezet egyik leghűségesebb gyermeke, hiszek e szervezet mélyeséges erejében. Valom, hogy e szervezet legjobb szellemé fogja áthatni tanácskozásainkat. És éppen ezért jelvérom

Nachum Szokolov beszéde

Nachum Szokolov emelkedett szólásra. Egyetlen beszédét héber nyelven tartotta:

Tisztelt kongresszus! Az elmúlt kongresszus idoszak mozgalmunk történetében legváltozatosabb és legeseménydusabb volt. Eredmények és csalódások, súlyos küzdelmek, új problémák gyors tempóban következtek. A belső munka tekintetében azonban mindenképpen nagy utat tettünk meg. Mondhatom, hogy az 1921-23-iki periódus a haladás irányában folyt le.

Az ifjusági mozgalmak mind nagyobb kiterjedésnek örvendenek és legjobban a

Keren Hajjeszód

igazolja a cionizmusnak minden irányban való haladást fejlődését. A Keren Hajjeszód csak néhány esztendeje léptettük életbe. Az elért eredmények csak egy töredékét képezik a kívánt eredményeknek és még igen nagy zsidó rétegekkel állunk szemben, amelyek nem akarják elismerni ezt az alapításunkat és az önkényes dízsmát (maaszer) csak kevesek fogadták el. Az egész világ súlyos gazdasági válság nyomása alatt nyög és a zsidóság egy nagy része, leginkább az, amelynek mozgalmunk visszhangra talált, alig elérhető, vagy pedig olyan rendkívüli körülmények között élnek, hogy hozzájárulásuk alig jelentenek valamit. A Keren Hajjeszód három év óta munkodik,

de ez idő alatt ez az intézmény olyan pozíciót szerzett magának, amely joggal emeli őt a zsidó nép legnépszerűbb intézményei sorába.

A széjjelzörödöttségben élő zsidók köré az egység kötaléként jelenti, áthidalja a cionisták és a cionista szervezeten kívül álló zsidók közötti ellentétet, ama zsidók között, akik nem cionisták ugyan, de igyekeznek Erec Jiszraelt ujjáépíteni.

Ezeket az eredményeket pedig javarészből amerikai testvéreinknek köszönhetjük. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a cionizmus Amerikában nagyot fejlődött.

A nemzet ősi ereje azonban a chalucok munkájából fakad. Ezeknek a munkásságát figyelemmel kell kísérmünk. Szónek a tanítók munkásságáról emlékszik meg meleg szavakkal. A héber nyelv és a népműveltség kimélyítésének becsületes munkásai ők, akik iránt tisztelettel és megkülönböztetett megbecsüléssel kell viseltetnünk. Mememlékezik a haifai műegyeterről, amelyet nemsokára átadnak hivatásának. A nemzeti és egyetemi könyvtár a Wolffaoha-alapítványból nemsokára teljesen elkészül.

A Zsidó Nemzeti Alap

intézőségének Erec Jiszraelbe való áttelepítése fontos lépés volt a kiváló intézmény központosítása felé. Igen szépen fejlődött a Palestine Development Company és a Ruthenberg-féle elektromos művek is gyakorlatilag beváltak. Beszélt továbbá a jelzőlohitelről és a házépítésekéről, továbbá a turisztikai káról, amely az utóbbi években nagy lendületnek indult. Új gyarmatok káltak életre súlyos körülmények között. Megemlékezik báró Edmond Rothschild munkájáról és nagy adakozó készségéről.

Azt hittuk, hogy a Palesztina-mandátum elismerése a mi politikai gondjaink befejezését jelenti. Azonban éppen a most lefolyt kongresszusi idoszak megsokszorozta gondjainkat. A panaszok és a vádak egész özöne haugzik el a cionizmus ellen. Groteszk túlzások, dajkamesék és rémképek terjednek el ellenünk: beteg fantáziák születtei. Bármilyen tiszta és átlátszó a mi programunk, olyan dolgokat költenek hozzá, amelyekről fogalmunk sincsen és merő ellentétben állanak törekvéseinkkel. Bennünket, kik tradíció és sorsközös-

ettől a kongresszustól, amelyre egyaránt ráírnyulnak barátaink és ellenfeleink figyelmé, ide-nyapad Erec Jiszrael legjobb fiainak és leányainak tekintete, hogy megértő testvériességgel gyönyörödés és eredményes munkát fog látréhozni. Áljen a cionizmus, éljen Erec Jiszrael. (Viharos, perocsigvartó taps és tisztelevélváltások.)

szeg folytán óskinte barátai vagyunk az arab népeknek, bennünket, akik lakos hívei vagyunk a vallások felfogásának a kereszténység szent helyeit a leggondosabban becsülni akarjuk, azzal vádoltak meg, hogy az arabok ellenségei vagyunk. Komoly jelenségek ezek, amelyeket azonban nem szabad tragikusán felfogni. Négy oka van ennek az ellenünk folyó küzdelemnek: a reakció,

az antiszemizmus,

a cionista célok konkretizálása és végül a napi politika.

Balfour deklarációja a nemzeti igazságosság fellendülésének pillanata volt. A visszahatas ereje nyilatkozik meg mostan. Egy eszme híveinek kiertartása a szerencsés viszonyokkal és erkölcsi erejével legyőzte ellenségeit és így valóssággá lett. De azután a legyőzött erők újra összeszedték magukat és új támadásba kezdtek. Riasztó sietséggel mutatkozott meg minden zsidó emancipáció történelmi periódusa után a világ minden részében a visszahatas fatális törvénye. Hogyan maradhatott volna ki a nemzeti emancipáció után a reakció. Ez a reakció gazdaság táplálékot nyer abban az antiszemita hullámban, amely a háboru alatt és azután végigzúgott a különböző országokon. Az antiszemizmus sohasem fárad bele abba, hogy a zsidóságot nemzetközisége címén támadja meg, míg maga a legiternacionálisban kiképzett mozgalom. Legatásuk verre ussító központjai a régi és új világban a legszorosabb kontaktusban állanak egymással. A földalati vakondmunka országgről-országra terjed. A zsidók aralmától való félelem ürüge alatt az a vágy húzódik meg, hogy a zsidóságot letiporják és kiirtsák. Ő volt mindig az, aki előtt — úgy állították — meg kell védeni a népet. A kisenevi pogromot azért rendezték, hogy a „népet védjék”. Ki tudja, vajjon a véreskezű ukrán hetmanok nem-e ilyen védelmi gondolatot tartottak a szemük előtt. Most „Palesztina védelméről” van szó. Elhez kapcsolódik az antiszemita módszereknek egy másik pontja: a megalopsia, az arra való hajlamosság, hogy az ellenfélnek minden tulajdonságát sokszorosított mértékben lássák. Elismerték azámukra azt a jogot, hogy az őseik földjén otthont teremtsenek népük számára, — ez a gondolat az antiszemita fantáziában hatalmas állam gondolatává nő meg. A ferdítéseknek és kitalálásoknak ilyen rendszere ellen hiábavaló minden bizonyítás és minden helyreigazítás.

A cionizmus a zsidó életnek legmarkánsabb megnyilatkozása,

hát hogyne rágalmazná és ferdítene ki jellegéből az antiszemizmus.

Hogy az irigység és rosszindulat nem robbant előbb ki, az a magyarázata, hogy a zsidó nemzeti otthon előbb nem volt megfogható valóság és inkább egy régi mítosz utóhangjának tetszett. Amikor azonban a gondolat kissé plasztikusabb formát kezdett ölteni, amikor valóságossá lett, ennek a kérdésnek egész kezelési módja megváltozott és az emberiség és a történelem és a nemzeti igazságosság hatalmas szempontjai helyébe kicsiny, állítólag gyakorlati, a valóságban azonban rövidlátó és a gyakorlatnak ellentmondós megfontolások kerültek.

Mi azt mondjuk magunknak, hogy ezt a korszakot is át kell élni.

Még nehéz harcokba fog kerülni a jövő és nekünk meg kell őriznünk tiszta tekintetünket a ránk leselkedő veszedelmekkel szemben. Küzdelem nélkül győzelem sincsen.

Nagy megnyugtatónkra szolgál ebben a küzdelemben, hogy olyanok emelik fel szavukat ügyünkben, mind Lord Millner és legutóbb Lloyd George az antiszemizmusról írott cikkében. Éa megnyugvással vesszük tudomásul azt is, hogy

a mandátum jogok ellen

és így azok meg

A mi dired

a mandátum foly

körültekintő kö

erkölcsi hatás m

utján, végül az

tása. Mindeneset

munkra, azonban

A legjobb

kulturális hatás

jövünk. De nagy

lakossághoz való

A Kelet népe

akik számára

áldást és üdv

tünk, hogy a

az arabok ké

és harmoni

Nem a mi hibánk

hiusult. De mind

győződve arról, h

pedig nem a poli

a műhelyben

denütt, aho

Szokolov ez

tairól beszél és az

szédét, hogy a X

a bár

egyen.

Szokolovnak

után Sir Herbert

üdvözöl táviratát

Levelet inté

elnök és Benes cs

Az üdvözlés

emlékbeszédet, a d

Ezután a kö

kolovot választotta

zárta.

.....

A mag

három

Ulaint és

állították. Éa

Fa

(Budapest, a

sítójától.) Ulain E

gyűlés egyes tagj

vádjaival kapcsol

ket közlik:

Ulain ceglé

kijelentette, hogy

több nemzetgyűlé

tényezőnek hárd

értékpapirt ajándé

a nemzetgyűlés fé

miniszter Ulain e

biróság a kecsken

kereste a budap

ki Ulaint arra vo

tását bizonyítani.

hallgatja ki.

A Lendvai-ü

foglalkoztatja a p

szék elnöke megk

kedjék Lendvai

függesztése iránt

jelent sértő cikke

az eljárás.

Végül egy

Tibor és Fábian

izgalomban a köz

nevezte segédeit

Marcellt, akikkel

Gyulát és Zsilinsz

segédek ma délbe

lésen, de nem

találziok. A segéd

döntöttek, amely

könnyű kardokka

menni.

Bapapest, aug

párhaj ma délután

arcán karcolást

érte mély vágás.

MŰTARGYAK
ÉKSZEREK
RÉGISÉGEK

Sternberg Oradea-Mare

LAKBERENDEZÉSEK
ZONGORÁK
SZÖNYEGEK

arant ráír-
gyelme, ide-
és leányainak
gel gyönyörű
ni. Ujjen a
ros, paroskig

az arab nép-
i vagyunk a
szent helyeit a
zzal vádoltak
yunk. Komoly
a nem szabad
annak az alle-

végül a napi

ti igazságosság
visszahatás ereje
me híveinek ki-
és erkölcsi ere-
alósággá lett. De
szedték magukat
sietőséggel mu-
páció történelmi
mében a vissza-
paradhatott volna

reakció. Ez a
abban az anti-
ra alatt és azután
n. Az antiszemita
hogy a zsidósá-

meg, míg maga
a moszalmak. U-
a régi és új vi-
a annak egy-
unka országrol-
lól való félelem

meg, hogy a zsi-
volt mindig az,
meg kell védeni a
rendeték, hogy

ajjon a véreskezű
édelmi gondolatot
Palesztina védel-
dik az antiszemita

a megalopsia, az
ellenfélnek minden
ékben lássák. El-
hogy az őseik föld-
számára, — ez a

ban hatalmas állam
eknek és kitalálá-
bavaló minden bi-
a.

ek legmarkán-
zása,
ditané ki jellegből

ndulat nem robbant
gy a zsidó nemzeti
fogható valóság és
hangjának tetszett.

rossz plasztikusabb
sor valósággá lett,
lési módja megvál-
nelem és a nemzeti

tjai helyébe kicsiny,
an azonban rövidlábú
ndops megfontolások

znak, hogy
át kell élni.

lini a jövő és nekünk
intetünk és ránk
pen. Küzdelem nélkül

a szolgát ebben a
emelik fel szavukat
er és legtöbb Lloyd
írott cikkében. Én

ásul azt is, hogy

BERENDEZÉSEK
ONGORÁK
ZONYEGEK

a mandátum és az abban lefektetett jogok ellen irányított támadásokat az angol kormány visszautasította és így azok meghusultak.

A mi direktíváink négy irányban haladnak, a mandátum folytán biztosított jogaink gyakorlása, körültekintő közeledés a nemzsidó lakossághoz, erkölcsi hatás mintaszerű kulturális munkálkodás útján, végül az intellektuális közeledés előmozdítása. Mindenesetre ez nehéz feladatot jelent számunkra, azonban ezek nem megoldhatatlanok.

A legjobb tanács a harmadik direktíva: a kulturális hatás, mert ezen épül fel az egész jövőnk. De nagyon fontosnak tartjuk a nemzsidó lakossághoz való közeledést is.

A Kelet népei iránt őszinte barátsággal, akik számára Palesztina kiépítése csak áldást és üdvöt hozhat, mindent elkövetünk, hogy a mandátum alapján állva, az arabok képviselőivel való békeséges és harmonikus együttműködés útját kiépítsük.

Nem a mi hibánk, hogy ez a törekvésünk meghusult. De minden csalódás dacára meg vagyunk győződve arról, hogy megtaláljuk a megoldást és pedig nem a politikai trázisok formájában, de a műhelyben és a gyárakban és mindenütt, ahol produktív munka folyik.

Szokolov ezután a kongresszus munkafeladatairól beszél és azzal a kívánsággal fejezi be beszédét, hogy a XIII. kongresszus

a bármicva kongresszus

egyen.

Szokolovnak óriási tetszéssel fogadott szavai után Sir Herbert Samuel palesztinai főkörmányzó üdvözlő táviratát olvassa fel.

Levelét intézett a kongresszushoz Masaryk elnök és Benes csehszlovák miniszterelnök is.

Az üdvözlések után Josef Coven mondott emlékbeszédet, a delegátusok állva hallgatták végig.

Ezután a kongresszus elnöke Nachum Szokolovot választották meg, aki a megnyitó ülést beárta.

A magyar politika három botránya

Ulaint és Lendvait bíróság elé állították. Eckhardt Tibor párbaja Fábian Bélával

(Budapest, augusztus 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ulain Ferenc képviselőnek a nemzetgyűlés egyes tagjai ellen Cegléden elhangzott vádjaival kapcsolatban újabban a következőket közlik:

Ulain ceglédi beszédében kategórikusan kijelentette, hogy a Magyar Általános Hitelbank több nemzetgyűlési képviselőnek és közéleti tényezőnek háromszázmillió koronát kivevő értékpapirt ajándékozott. Ezért a kijelentésért a nemzetgyűlés felhatalmazására, az igazságügy-miniszter Ulain ellen eljárást indított. A ceglédi bíróság a kecskeméti törvényszék útján megkereste a budapesti törvényszéket, hallgassa ki Ulaint arra vonatkozólag, mivel tudja állítását bizonyítani. Ulaint a törvényszék holnap hallgatja ki.

A Lendvai-ügyben, amely szintén élénken foglalkoztatja a politikusokat, a büntetőtörvényszék elnöke megkereste a főügyészséget, intézkedjék Lendvai István mentelmi jogának felülvizsgálata iránt, hogy „A Nép”-ben megjelent sértő cikke miatt megindíthassa ellene az eljárást.

Végül egy párbajügy, amely Eckhardt Tibor és Fábian Béla között keletkezett, tartja izgalomban a közéletet. Fábian tegnap megnevezte segédeit: Pakots Józsefet és Hajdu Marcellt, akikkel szemben Eckhardt Gömbös Gyulát és Zsilinszkyt kérte fel segédükül. A segédek ma délelőn tanácskoztak a nemzetgyűlésen, de nem sikerült békés megegyezést találniuk. A segédek ezért a kardpárbaj mellett döntöttek, amely ma délután fog félbandázssal, könnyű kardokkal, harc képtelenségig végbe menni.

Budapest, aug. 8. Az Eckhardt-Fábian-párbaj ma délután megtörtént. Eckhardt az arcon karcolást kapott, Fábiant a homlokán érte mély vágás.

Görögország ellenforradalom előtt

(Athén, aug. 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Görögországban nagyarányú ellenforradalom előjelei mutatkoznak. A török frontról visszatérő katonák forradalmi szelleműl vannak áthatva. A közvélemény követeli, a kormány adja át helyét olyan politikusoknak, akik a tavaszi forradalomban nem vettek részt. Tartani lehet attól, hogy Görögország ismét véres polgárháború színhelye lesz.

A görög ellenforradalomról érkező hírek azt mutatják, hogy a katonaság és a polgárság a száműzött királyi család visszatérését óhajtja. Görögországban tudvalevőleg a dinasztikus uralmat katonai diktatúra váltotta fel, amely erős terror alatt tartja az országot. A mostani ellenforradalmi mozgolódást a királyi családhoz hű államférfiak irányítják.

Egy dollár: négy milliárd márka

Zuhanásszerűen esik a német pénz. Már egy osztrák korona is hetvenöt márkát ér. Ujlesztően fogy az élelmiszer. A télire tartálékolt készleteket veszik elő

Németország hajlandó harmincmilliárd arany márkát fizetni

(Berlin, aug. 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A fővárosban tegnap riasztó hírek keltek szárnyra. Felelőtlen elemek röpcédulákon a Cuno-kormány lemondását köztették a lakossággal. Mások azt híresztelték, hogy

a Birodalmi Bank lezárta pénztárait és hogy a külvárosokban kifosztották az élelmiszerüzleteket.

Noha mára a hamis híreket megcáfolták, a márka huszonnégy óra alatt zuhanásszerűen esett. Ennek főleg az volt az oka, hogy a riasztó hírek hatása alatt az emberek szinte pánikszerűen dobták el maguktól a pénzt és aki csak tehette, dollárt vásárolt.

A valuták ennek következtében rohamosan felfszöktek.

A dollár egyik napról a másikra négy milliárd márkára emelkedett.

A holland forint és a svéd korona elérte az egymilliót. A márka szédítő elértéktelenedését jellemzi, hogy már az osztrák korona is, amely még nemrégben a világ legrosszabb pénze volt, hetvenötre ugrott fel. A magyar korona egyszerre szintén „értékes” pénz lett Németországban: száználvaló márkát ér.

Az élelmiszerhiány pereről-perere fokozódik. A közéleti miniszter elrendelte, hogy

vegyék elő a télire tartálékolt készleteket.

Természetesen minden a legdrágább áron kerül forgalomba:

1/2 kg. vaj	270.000	Márka
1/2 " margarin	220.000—240.000	"
1 " tojás	17.000—18.000	"
1/2 " burgonya	13.000—14.000	"
1/2 " báránypus	180.000—200.000	"

Scotus Viator kritikája a román és Jugoszláv kormányról

Scotus Viator tanulmányútjának impressziói

(Prága, augusztus 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Prager Presse” mai száma Scotus Viator tollából cikket közöl, amelyben a nemzetiségi jogok kitűnő ismerője csehszlovákiai tanulmányútjának impresszióit foglalja össze:

— A nemzeti államok közül a külföld előtt — írja Scotus Viator — kétségkívül Csehszlovákia örvend a legnagyobb népszerűségnek és bizalomnak. Erre a bizalomra konstruktív politikájával, Masaryk és Benes pacifista törekvéseivel, Rasin egészséges pénzügyi politikájával, közigazgatásának magas színvonalával, végül minisztereiének szakképzettségével szolgált rá. A hadviselő államok közül — Belgium kivételével — saját erejéből egyetlen állam sem tett annyit belső konszolidációjáért, mint Csehszlovákia.

— Távol áll tőlem az a szándék, hogy a köztársaságnak a négy és fél éven keresztül tett összes intézkedéseit dicsérjem, különösen nem értek egyet a centralizáció tulhajtott erőszakolásával. Csak szeretném, ha azok, akik nincsenek megelégedve a csehszlovák kormány jelenlegi kormányzati rendszerével, összehasonlítsák Csehszlovákia helyzetét Jugoszláviával, Romániával és különösen Magyarországgal. Míg Csehszlovákiában a legjobb és a legtisztelendőbb férfiak vannak

kormányon, addig Romániában és Jugoszláviában a legjobbak kevés kivétellel elszigetelik magukat vagy ellenzékbe vonulnak, mert képtelenek elviselni a korrupciót.

— Magyarországon azok a reakciós elemek, akik a háború kitéréséért is felelősek, ma sokkal hatalmasabb, mint volt valamikor. Így bizonyítják be azt, hogy semmit sem okultak a múltból.

Scotus Viator ezután leszögezi, hogy szlovénok útja alatt seholsem tapasztalt erőszakos csehszlovák törekvéseket. Végül bejelenti, hogy jelenleg egy Csehszlovákiáról szóló tanulmányon dolgozik, amelyben becsületesen és őszintén fog rámutatni a csehszlovák kormány összes komoly kormányzati hibáira.

Anglia garanciát kér Romániától követeléseire

London, augusztus 8. A felsőházban Lord Fairfax interpellált a romániai moratórium ügyében, amely súlyosan érinti azokat az angol kereskedőket és iparosokat, akiknek Romániában követelésük van. Az interpelláció eredményeképpen utasították a bukaresti angol követet, kérjen megfelelő garanciákat az angol követelések biztosítására.

Táborban a sóméroek

A nagybányai hegyek között estünk táborba gyultak ki. A vna erdők fái sohasem hallott hangokra figyeltek fel, bánatos keleti melódiák sűrűk fel a néma estében, majd friss útona héber indulók hangja sugott. A tűz körül hatalmas gyermekcsereg állt, barnaarau csupaerő és egészségűk, a mi drága sómériaink.

A bányai vna erdők fái sohasem láttak, hallottak ilyenait, méltán csodálkoztak. Ki hallott még olyat, hogy zsidó gyerekek akkor énekeljenek ósregi héber melódiákat, amikor fenn ülnek a fák koronáin és szaporán vagdoszák csakánybaltáikkal az ágakat. Mára diákok, melyek között nagyon sok csak homályos zsinagógák szomorúan áhitatos hangulatában szokott fel, a gettóban, régen... régen.

A gyerekek kivitték ezeket a melódiákat a hegyek közé, az erdőbe, a sugó hegyi patak mellé, gyönyörű fensikra, ahol száz forrás csobogott mindenfelől, kivitték a sátrakba, a szabad ég alá, a táborútkhoz esti némaságba, az éjszakai őrhelyre, mint egy új Északi látomást. Sómér má milájá, sómér má milól. A sómériaink vigyáznak pihonó testvéreikre. Órjárat jön, vizsgálja a tábor, figyel a sátrak alvó kis népét. Jelszó: Barisszia. Az órlárat tovább megy.

A régi órtoronyban Jeruzsálem bátykín, a Barissziában sem kemeit ki vigyázabb eberséggel a sómér, mint az a sómériu, aki ott állott éjjel kis kósi lámpájával a tábor előtt egyedül és bátran.

Minden szeretőnk ezeket a zsidó fiúkat, a mi bátor, gerinces, becsületes, jellemes kis lovagjainkat, ezé a drága új nemzedéket.

Meunyi odaadó önzetlenséggel, szinte fanatizált szeretettel nevelik, kapak őket parancsnokaink, csak azért az egy célért, — azért a másik, a jobb, az igazabb és zsidóbb zsidóságért.

As idei nagybányai sómértábor, cserkész szempontból is hatalmas teljesítmény volt. A cserkész nem vár köszönetet, de mi zsidó cserkészek ezt a gyönyörű táborozást főleg egy cserkésnek köszönjük, táborparancsnokunknak, Schwartz Miksának. Az a tény, hogy az idei táborban nagy nagy erdélyi város sómér csapata együtt táborozott és hogy a 250 fonyi tábori letáraz mellett minden nehézséget leküzdöttünk, — az főleg Schwartz parancsnok érdeme

A táborban a cluji, aradi, timisoarai és targumuresi sómércsapatok táboroztak együtt. Milyen türelmetlenséggel vártak sómériaink ezt a tábor, ahol különböző városbeli testvéreikkel hetekig együtt lehetnek, együtt dolgozhatnak, a maguk új életformáiban, nagy örökökért, egymásért.

A tábor közel a városhoz, hatalmas hegyek között, két tenakon terült el, egy hegyi patak mellett. A csapat kora delután érkezett a táborhelyre és este már álltak a sátrak, a konyhában lott a vacsora. Másnap este nem lehetett rá-lásmerni a helyre, a ferge cserkészek egész kis várost emeltek a pázatos réten, tele szörva sátrakkal, utakkal, konyhasátrakkal, tábori tuzhelyekkel, szerátrakkal. A tábor legmagasabb pontján emelkedik ki a parancsnoki tábor, előtte a tábori szaaló, benne a telefonközpont, melynek huzaljai a tábor minden részébe elvezettek, a tábori intézőse, irodája és amit első helyen kellett volna említenem, a hosszú asztal, amely a hetköz-napi és pentekesti istentisztelet alatt óltárral szolgált.

Az első napokban az élelmézzéssel nehézségeink voltak, a tábor létszáma olyan nagy volt, hogy az még nemzetközi cserkészvonalatban is hatalmas. De hamar leküzdöttük az élelmézzéssel nehézségeit és a tábori ellátás jó és izletes volt.

A bányai hatóságok, a polgármester, a rendőrprefektus, a helyi cohorsparancsnok igazán meglettek mindent, hogy cserkészeink jól érezzék magukat Nagybanán.

A zsidó családok versenyre keltek, ki szereti jobban a cserkészeket, a vendégszeretetnek, kedves figyelmességnek, se vege se hossza.

Felejthetetlenül s épek voltak szomoti isten-

tiszteleteink a templomban. A cluji csapat tartotta az istentiszteletet. Az Uj Kelet irt már róla, mi csak annyit fűszük hozzá: nagyon, nagyon büszkék voltunk cluji testvéreinkre. A helyi zsidóságot a könnyekig meghatotta, a templom zsúfolásig telve volt, ember ember hátán.

Estőnként kigyultak a táborútk. A város-bellek nem sajnálták a félórai hegyi sétát érte. Szépek voltak azok a táborútk, felejthetetlenül szépek. Serbaa a parancsnokok, majd kedves vendégeink, közöttük dr. Hirsch Dezső a tábor főparancsnoka és dr. Weisburg Ohaim beszéltek a táborútkról. Énekek hangzottak fel, úde gyermekhangok, szárnyakon fájé emlékek, sok tiszta érzés, könnyes fogadalmak. A táborútknál surra hallottunk a gyönyörű dalt a mi nagy hőstünkről Trumpeldor kapitányról és eszünkbe jutottak nagy Nordau szavai, amit leendő városáról irt, — most már épül, — ... a város kertjei, fái között estőnként felcsendül egy-egy dal, szellemem átsuhan majd a fák között, — az lesz az én maradandó emlékem.

Táborozásunk alatt a felséges királyi pár meglátogatta Nagybanán, a diadalkapuhoz szükséges fákat, ágakat sómériaink hordták le a hegyek-től, versenyezve a munkában egész éjjel. A helyi cohors parancsnoka jelentette Károly trónörökösnek itt-táborozásunkat, a felség különösen felhívta

a helyi hatóságokat, hogy mindenben támogassanak bennünket.

A táborozás utolsó hetében Máramarosigetre és Szatmára rándultak át sómériaink, mindkét helyen ünnepélyt tartottak.

Táborozásunk végén mélyen átértett köszönetet mondunk Nagybanán város nemes gondolkodású hatóságainak azért a kedves előzékenységgért, melyet lépten-nyomon éreztünk, a város zsidóságának nagy szeretetükért, amely oly felejthetetlenül széppé tette ottlőtött időnköt. Különösen képen a hölgyeknek szől köszönetünk, közöttük is Taub Esztkének, akik annyit dolgoztak ünnepélyünk sikere érdekében.

Kedden este véget ér a nagytáborozás, amelyen bemutatunk egész évi munkánk eredményét. Testvérek, szerte megyünk, árván marad a táborhely, de egybefortak ott az érzéseink, erősek, edzettek lettünk, magunkkal vittük a szent akarást, egész emberré lenni és egész zsidóvá.

Testvérek, a tábor után lankadatlan erővel tovább folyik a munka, az otthoni jelszó legyen: Kadima. Tovább előre cserkész és zsidó ideáljainkért. **Oreg Sómér**

A nyomorultak

Jellinek visszazökött Csehszlovákiába

Nem vett részt az Emke-drogéria elleni betörésben

(Kolozsvar, augusztus 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ket napi nyomozás után a kolozsvari Emke-drogéria történt betörés ügyében szanzációs fordulat állott be. A vizsgálat vezetését Ilea Romulusz detektívönök vette át, aki a felmerült bizonyítékok alapján határozottan állítja, hogy a kasszaturásban Jellinek Ferenc, a megszökött betörőkirály nem vett részt személyesen, mert a rendőrség információja szerint visszament Csehszlovákiába. A betörés körülményeiből azonban megállapítható, hogy Perce András tanítványa Jellineknek a az ő utasításai szerint dolgozott.

A betörő szüleinél

A nyomozás újabb kiderítette, hogy Perce, aki fiatal székely legény, nem ment haza a szüleinhez. Meszesán kapitány és Mihail detektív, akik tegnap delután autóval kiptaztak Kalotaszentkirályra, csak a tényképet hozhatták magukkal. Perce öreg, becsületes szüleit teljesen megtörte a hír, hogy fiuk ismét rossz útra tért. A szolgálta ugyanis egyszer már elkövetett egy vakmerő betörést, amikor többszáz ezer lejt órt antik szobrot lopott el dr. Mátyás Mátyás orvos Szentegyház-utca 11. alatti lakásáról. Szülei, akik egyszerű földmivészek, hónapok óta nem látták s arról sincs tudomásuk, hogy a fia július 25-én kilépett az állásából.

Ilea detektívönök megállapította, hogy Perce majdnem két napig ült az Erdélyi Bank és a drogéria közös pincéjében. Szombaton reggel bujt el a vacsora este hagyhatta csak ott rejtekhelyét. Ennyi idő alatt nyugodtan elvőgezhette a munkát, annál is inkább, mert teljesen ismerős volt a helyi viszonyokkal. Jellemző, hogy a rongyos bankjegyeket kiválogatta s visszarakta a wertheimsekreánybe. A pénzt azután elvitte a Rákóczy-uton lakó nővéréhez. Utközben egy cselédleány találkozott vele s látta, hogy a hóna alatt dobozt visz. Abban volt a pézsa.

Mit mond a 207-es kocsi

Mindent a kétszázhetes számú kocsistól tudta meg a rendőrség. Ma délelött ugyanis beidéztek az összes fiakkereket a központi rendőrkapitányesra és megmutatták nekik Perce András fényképét. Kapusán Gábor monostori bérkocsis felismerte benne egyik utasát, akit hétfőn reggel félhétkor a Rákóczy-utra vitt. Perce a Pap-féle fűszerkereskedés előtt leszállott s onnan gyalog ment a nővére lakásáig. A koci addig várt rá s amikor pár perc múlva visszatért, a Malom-utcaiba hajtatott. Ott leszállt, elindult a Széchenyi-tér felé s eltűnt a kocsi szeme elől.

Kapusán vallomása alapján két detektív felkereste Perce András nővérét. Megmutatták neki

azt a szökendőt és tollkést, amit Ilea detektívönök talált a helyszínen. Perce agyanis, amikor a két pincshelyiséget elválasztó vaskapu alól kiásta a táglakat és átbujt az így keletkezett résen, a zsebéből elvonartette ezeket a tárgyakat, amelyekben a nővére felismerte Perce Andrásnak tulajdonait.

Perce nővére

Perce nővére almondotta, hogy Perce András valószínűleg a szeretőjénél lesz, aki ezelőtt a Széchenyi-téri szövőgyárban dolgozott, de most hazament Szamosujvárra. Az állomási kirendeltség figyelmét Perce András valószínűleg úgy kerülte el, hogy egy kalasz rokona a postakocsiiban elrejtette. Szinte bizonyosra vehető, hogy Perce vagy Szamosujváron bujkál, vagy ha ott nem, akkor Óradnán, ahol rokonai vannak. Ennek alapján két detektív a déli szamosvegylyi gyorsvonattal már el is utazott. Tekintettel arra, hogy tartani lehetett attól, hogy a betörő százezer lejjel átszökik Magyarországra, kedden éjjel Ilea detektív autón bejárta a közeli határállomásokat és felhívta az ottani rendőrhatalóságokat, hogy Perce András, ha el akarja hagyni Romániát, tartóztassák le.

Tegnap látták még Perce

A 207-es bérkocsis vallomása szerint Perce András elment az Árpád-utra. Nem gyalog, hanem kocsin ment oda és az Árpád-ut egyik házában hagyta a pénzét. A kiküldött detektíveknek eddig még nem sikerült a keresett házat megtalálniok, a kocsist, aki odavitte, nem ismerik és alapos a gyanu, hogy Perce nem a kérdéses ház előtt állott meg, hanem továbbhajtatott és amikor a koci kifordult az Árpád-utról, gyalog ment vissza addig a házig, ahol állítólag egy barátja lakik.

Alapjában megingatta a rendőrség által felépített összes valószínűségeket a 148-as számú bérkocsis vallomása. A szerda délelötti kihallgatásnál ugyanis a kocsis, amikor kezébe adták Perce fényképét, kijelentette, hogy nem fuvarozta ugyan, de kedden reggel nyolc és kilenc óra között látta a Pötören sétálni székely zekében és csizmában a plébánia felőli oldalon. Ha a kocsis nem téved, akkor a betörő nagyon könnyen még mindig Kolozsvaron lehet, annak ellenére, hogy a detektívek tüvé tették érte a várost. Azért nem tudtak ugyanis ráakadni, mert nem volt rendes lakása. A nyomozás most apróbb mellékkörülmények felderítésére szoritkozhat csak, amíg a kiküldött detektívek Szamosujvárról és Óradnáról vissza nem térnek.

Nagyváradon Szilágyi Dezső-utca 6. szám alatt lehet előfizetni az Uj Keletre.

HI

Az Uj Kelet az egyetem napilapja. Az Uj Kelet cikkeinek utjelölésével engedély. Előfizetési árak: Egy hó felévre 320 lei, eg. Felölös szerkesztő: Hari

Beszűntetik posta

A gyalogpostások "Reorganizál (Kolozsvar, augusztus 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nagy Ombod község postáshivatal bezárásával Kolozsvarra, az Uj Kelet, hogy az adminisztráció a falvak hetekig, sőt még tovább tart. A posta őskorára visszahívja a kolozsvari elszállított új rendszert.

A legtöbb bajt, hogy beszűntették, ill. postajáratokat, mert a ményre. S így állott a faluban, ahol nincs juthatnak postához, h megérte a sokszor levő állomásra. Ezt a ság egy igyekezett a postamestereket a községekbe kelenként pedig kéthetenként képen a monopolizált postamesterek. De e

Most új rendszer gátóság. A kisebb deszen beszűntetik a vésű községekben le valószínűleg a körje zálnak a postát s ez sok vinnék ki heteni községekbe a külden — a XIX. század e ktrtszóval fogják me lakosságának, mely a deményeket személyszínen, az egyszerű előjáróság köteles a felozlatott postah fogják fizetni.

— Az Uj Kelet Szilágyi Dezső-utca 6. szám alatt lehet előfizetni az Uj Keletre.

— A királyi grádból jelenti a hira román királynén rison keresztül Lon Blédben fogja őket

— Harding yorkból jelentik szerint az a vonat vitte Sanfranciscó állomáson kisikl történt.

— Működtk Nagyváradról jelegyalások a legsul város adozó polgóság tegnapi tárgy összes felebbezés érdemben tárgyal ság nem az adó emelését rendelte felebbezést az ort Az elsőfoku adók község Szacsavay-ut 16.250 lejben áll bizottság, noha érdemlően bizony delme a 10.000 jövedelmet kere Agyanez történt felebbezésének tvari utcai házán foku adóbecslő totta meg, a fel lejre becsülte a

Mégis csak CZINK fest, tisztit vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

Csecesemők, kisgyermek- és Höfer-féle gyermek hintőpor és Höfer-féle gyermek-öröm!

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdelyi és banskai szilveszter naplajpja.
 Az Uj Kelet cikkeinek atnyomasat csak a forras megjelolesaval engedjuk meg.
 Elfizetesi Arak: Egy honapra 60 lei, negyedevre 170 lei felovre 320 lei, egesz evre 620 lei.
 Feleles szerkeszto: Marton Erno dr.

Beszuntetik a kisebb falvak postahivatalait

A gyalogpostások visszakapják a trombitát „Reorganizálják” a vidéki postát
 (Kolozsvár, augusztus 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt a szatmárnémetyi Ombod község postáskisasszonyának halálával és a hivatal beszáradásával kapcsolatban megírta az Uj Kelet, hogy az adminisztráció fogyatékosága miatt a falvak hetekig, sőt hónapokig nem kapnak postát. A posta óskorára emlékeztető állapotok megjavítására a kolozsvári postaiszervezet augusztus elejével új rendszert vezetett be a kézbesítések részére.

A legtöbb bajt, mint ismeretes, az okozta, hogy beszűntették, illetőleg korlátozták a községi postajáratokat, mert a posta ráfizette erre az intézményre. S így állott elő az a helyzet, hogy abban a faluban, ahol nincs vasúti állomás, csak egy juthatnak postához, ha a címzett személyesen elmegy érte a sokszor ötven-hatvan kilométernyire lévő állomásra. Ezt az anomáliát a vezérigazgató meg igyekezett megszüntetni, hogy kötelezte a postamestereket a postaküldeményeket nagyobb községekbe kettőre egyszer, kisebb falvakba pedig kéthetenként csak kétszeríteni. Ellenszolgáltatásul a monopoldokk az árusítását kapták meg a postamesterek. De ez a rendszer csöbött mendött.

Most új rendszerrel próbálkozik a postaigazgatóság. A kisebb falvak postamesterségét rövidesen beszűntetik s hatáskörüket a központi felelős községekben lévő hivatalokra ruházzák át. Valószínűleg a körjegyzői székhelyeken centralizálják a postát s ezekből a falvakból gyalogpostások vitték ki hetenként háromszor a környékbeli községekbe a küldeményeket. A gyalogpostások — a XIX. század elején divott szokás szerint — kúrtszóval fogják megérkezésüket tudtára adni a lakosoknak, mely a csomagokat és ajánlott küldeményeket személyesen fogja átvenni a helyszínen, az egyszerű leveleket pedig a községi előjáróság köteles kézbesíteni. A gyalogjáratokat a felosztott postahivatalokra fordított összegből fogják fizetni.

— Az Uj Kelet nagyváradi kiadóhivatala Szilágyi Dezső-u. 6 sz. alatt van, ahol a lapot érdeklő bármilyen ügyet elintéznek

— A királyi pár Jugoszláviában. Belgrádból jelenti a hivatalos Avallágyi híradás: Mária román királyné Iléana hercegnővel együtt Párison keresztül Londonba utazott. Ferdinánd király Bléaban fogja őket bevárni.

— Harding gyászvonata kisíklott. New-yorkból jelenti: Utólag ideérkezett hírek szerint az a vonat, amely Harding holttestét vitte Sanfranciscoból Washingtonba, Chapell állomáson kisíklott. Komolyabb baj nem történt.

— Működik az adóprés Nagyváradon. Nagyváradról jelenti: Az adófelbecslési tárgyalások a legsúlyosabb helyzet elé állítják a város adózó polgárságát. A felelőbizottság tegnapi tárgyalásán például kétféle híján az összes felelőbizetéseket visszautasították. A két érdemben tárgyalt felelőbizetés ügyében a bizottság nem az adó leszállítását, hanem annak felbecslését rendelte el. Mindkét szerencsétlen sorsu felelőbizetést az ortodox zsidó hitközség adta be. Az elsőfoku adóbecslő bizottság ugyanis a hitközség Szacsavay-utcai házának házbérlőjévé 16.250 lejben állapította meg, a felelőbizetés érdemlően bizonyította be, hogy a ház jövedelme a 10.000 lejt sem haladja meg, a házbérlő jövedelme kerek 10.000 lejjel emelte fel. Agyanez történt a zsidó hitközség másik felelőbizetésének ügyében is. A hitközség kolozsvári utcai házának házbérlőjévé az elsőfoku adóbecslő bizottság 16.400 lejben állapította meg, a felelőbizetés pedig 25.000 lejt becsülte a ház jövedelmét.

— Földmívelők a nagyváradi zsidó temetőt. A napokban vandál rombolók garázdálkodtak a nagyváradi zsidó temetőben. A sírhelyeket földolták, a sírköveket összetörték. A holtak ellen elkövetett gyalázatos merénnyel az egész község lakosságában mérhetetlen felháborodást keltett. A környéken szolgálatot teljesítő rendőr a zajra elősietett. A rombolást megakadályozni nem tudta, mert akkor már 10—15 sírhelyet bolygottak meg az éjféli látogatón, akik a rendőr közeledtére gyorsan elmenekültek. A zsidó temető gaszrombolói titán erőteljes nyomozást indított a nagyváradi rendőrhatalomra.

— Elfogták a marosvásárhelyi gabona-szelhámot. Marosvásárhelyről jelenti: Még élénk emlékezetében él a közönségnek az a vakmerő család, amelyről az Uj Kelet annak idején részletesen beszámolt. A furfangos csalást ez év tavaszán Fuchs Henrik marosvásárhelyi gabonakereskedő terhára követte el egy szelhám, aki négy vagon tengeri helyett munióiót adott el a mit sem sejtő Fuchsnak, miután előzőleg százhatvan ezer lejt felvett tőle. A szerencsétlen helyzetbe jutott gabonakereskedő a család felfedezése után szívészélhűdés következtében szörnyethalt. A marosvásárhelyi szelhám. esete után pár hónapra egyszerre világosság derült a titokzatos módon végrehajtott vakmerő csalásra és a temesvári rendőrség egyik komisszáriájának sikerült kérekerítene az igazi szelhámot. A letartóztatás érdekes mozzanata az, hogy a sokáig körözött szelhám legutóbb a Bánságban a Resicai Vasművetek is több százezer lejt erejéig megkötöztette s ezzel az újabb büntetési kapcsolatban tartóztatták le Resicán. A szelhám: Costescu Nicolae, valódi nevén Constantin Rainovici hatalmas bűnlajstromát most állítja össze a temesvári ügyészség, amely megkeresést intézett a marosvásárhelyi rendőrséghez, hogy Costescu ottani szereplésének adatait és a róla felvett fényképeket küldje meg neki.

— Bika-riadal Pozsonyban. Pozsonytól jelenti: A darai mintavásár alkalmából itt bika-riadalt rendeznek. Már megkezdtek az aréna építését, amely huzezer embert fog befogadni. A torreadorokat Spanyolországból szerződtették.

— Zsebmetszők a kolozsvári állomáson és a vásártéren. Nagy János szolga tegnap este az állomásra kísérte a gyógyszerészeti klinika titkáráját. A vonat már elment, amikor két gyanús ember közrefogta a szolgát s míg az egyik hátulról megtámadta, a másik zsebmetsző kikapta Nagy János pénztárcáját, melyben 447 lejt volt. A szolga birokra kelt támadóival és segítségért kiáltott. A zsebmetszők erre elmenekültek. Ugyanez a két zsebmetsző azután kifosztotta Zebre Juon bányabükki gazdát. A földműves tehenet hajtott fel a szerdai hetivására. Nyolcezer lejt kapott érte s azután hazafelé indult. Egyszer csak eléje toppant két ember és megkérdezték, nem talál a földön egy pénztárcát, amit egyikük elvesztett. Zebre tagadó válaszára az egyik idegen rászólt, hogy a pénztárcá csak nála lehet, mert csak pár perccel ezelőtt vesztették el s azóta senkisémet járt arra felé. A gazda, hogy igazolja magát, elővette a saját pénztárcáját s gyanútlanul odaadta az „uraknak”, akik elfutottak vele. A kétségbeesett Zebre feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást.

— Letartóztattak egy vasuti tolvajnőt. Aradról jelenti: Néhány hónapja veszedelmes utazó tolvajok garázdálkodnak a CFR. vonalain. A banda tagjai rendszerint narkotikus szerekekkel preparált cigarettával kínálják utitársukat, majd mikor ezek elvesztették eszméletüket, kirabolták őket. A rendőrség sokáig tehetetlenül állt a fosztogatókkal szemben, míg néhány nappal ezelőtt aztán a véletlen Aradon rendőrkézre jutatta az utazó zsebtolvajtársaság főszereplőjét, egy elzüllett budapesti lány személyében. Pár nappal ezelőtt egy aradi ékszerüzletben megjelent egy előkelő megjelenésű, rendkívül elegánsan öltözködött leány és nagy tömeg ékszert kínál eladásra olyan neves cégeknek, hogy az ékszerész gyanút fogott. A rendőrségre telefonáltatott, ahonnan egy detektív érkezett, aki a titokzatos hölgyt

letartóztatta. Amíg a leány az üzletben tartózkodott, az utazó egy fiatal ember sötét s amikor látta, hogy detektív érkezett az üzletbe, aki a leányt letartóztatta, kerekeltoldott. A leányt bekísérték a rendőrségre, aki előadta, hogy Schlesinger Katonának hívják és hivatásosként vasúti ékszerlopásokkal foglalkozik. Bevallotta, hogy tolvajlásait megszokott társával, egy erdélyi gyógyszerészsegéddel szokta elkövetni narkotikus szerekekkel preparált cigarettákkal.

— Augusztus 15-én jelenik meg Sas László regénye. Sas László „Isten lábánál” című regénye, amely iránt ezután érdeklődés mutatkozik, augusztus 15-én hagyja el a sajtót. Sas László regénye tudvalevőleg korlátozott példányszámban jelenik meg és minthogy nagyrészt az előfizetők már lefoglalták, tanácsos, hogy az érdeklődők a még meglévő példányszámokat sürgősen rendeljék meg az Uj Kelet könyvosztályánál. A könyv ára tőbörkötésben 240 lejt, félvászonkötésben 160 lejt, papírkötésben 120 lejt. Ezek valamennyien amatőrpéldányok, amelyeket az író aláírásával látott el.

— Rosenzweig Mór visszaél az Uj Kelet nevével. Tudomásunkra jutott, hogy Rosenzweig Mór nevű szánta fiatalember Aradon és Nagyváradon pénzeket vett fel az Uj Kelet nevében. Figyelmessé tesszük olvasóinkat és híveinket, hogy Rosenzweig Mór közönséggel szelhám, akiknek semmiféle megbízása nincs tőlünk ügyünkben eljárni. Kérjük, hogy első esetben, amikor valakol a nevünkben megjelent, adják át a rendőrségnek.

— Nem azonos. A tegnapi számunkban megjelent „Liliomtíró magánhivatalnokok” című hírrel kapcsolatban dr. Jacobi Emil ügyvéd annak megállapítását kéri, hogy a közönségben szereplő Biedmann Pál magánhivatalnok nem azonos ügyfelével, Biedmann Pál kereskedővel, aki a Teleki utcán 12 szám alatt lakik és veje Winkler József lakosságban ismert.

— Gömbös a köztársaságiakkal is tárgyal. Budapestről jelenti: A Gömbös-féle puccskísérlettel kapcsolatban utólag az is kiderült, hogy Balla Aladár, Gömbös strobmannja, a köztársasági párttal is tárgyalt, amelytől azt kérdezte, elfogadná-e Gömböst miniszterelnöknek. Balla azzal érvelt, hogy az összes antihabsburgista pártoknak egyetértéssel kell a köztársasági párttal folytatott tárgyalások azonban már nem fejeződhetnek be, mert időközben a puccskísérlet leplezték. A nemzetgyűlésen a költségvetési tervezetet általánosságban és részleteiben elfogadták.

— A tűzifa-fuvarlevelek ügye. Megirtak, hogy a tűzifaállítással vonatkozó fuvarlevelek érvényességét csak abban az esetben ismerik el, ha szoktat az Erdélyrészi Faegyület letámozza. Mától kezdve már csak ilyen fuvarlevelek érvényesek a vasutakon, a fuvarlevél-szükségletet azonban nem lehet kielégíteni egyelőre technikai okokból. A CFR. ugyanis a víznyomásos fuvarleveleket Nagyváradon készítette el és késedelmesen kapta meg, azonfelül nagyrésze szakadozottan érkezett meg. Körülbelül kétszáz belföldi szállításra és kétszáz exportra jogosító fuvarlevél érkezett, a szükségletnek egy százaléka. A kolozsvári körzeti vasárnap megtartandó gyűlésén minden valószínűség szerint már ki lehet elégíteni az igényeket, akik eleget tettek a vasúttal és a Faegyülettel szemben kötelezettségüknek.

* Csak pár napig vendégcserepel Jaulus Morini világhírű szalon- és groteszkkomikus mezezős magyar és német másorral a Körponti Télikert Bar fényes, megnyitó másorban. Belépődíj nincs. Kezdeté fél tíz órakor. Rendes étterem.

* Sportolók el ne feledjék, hogy Diana sósorszással lehet izgatni ruganyosságát legjobban megóvni.

* Aranyérméi, májduzzadásnál és derékfájásnál a Ferenc József keserűvíz használatát sok esetben gyógyulást s mindig kellemes megkönnyebbülést szerez.

* Van-e még ember, aki „Oli” gumit nem ismeri?

A nyomorultak

augusztus 9
 támogassa
 arcoszigetre
 mindkét he
 zsett közö
 mes gondol
 előzékeny
 a város zsi
 oly felejte
 et. Kalóns
 , közöttük is
 ztak ünnepe
 áboroms, ame
 eredményét.
 arad a tábor
 k, erősek, ed
 szent akarást,
 adatlan erővel
 jelző legyen
 zsidó ideáljain
 Öreg Sómér

Itak

a

ilea detektív
 nis, amikor a
 apu alól kiasta
 ezett résen, a
 akat, amelyek
 drának tulaj
 rocs nővére
 ky Perce Andrá
 ki ezelőtt a Szé
 de most haza
 kirendeltség fi
 gy került el
 cciban elrejtette.
 Perce vagy Sz
 am, akkor Órad
 alapján két de
 onattal már el is
 rtani lehetett at
 zszókkik Magyar
 iv autón bejárta
 lhitva az ottani
 Andrást, ha el
 csak is.

t még Perceót
 sa szerint Perce
 em gyalog, hanem
 t egyik házában
 ktívnek eddig
 t megtalálniok, a
 rik és alapos a
 es ház előtt ál
 és amikor a kocsi
 ment vissza ad
 arátja lakik.
 ndőrség által fel
 148-as számú bér
 őtti kihallgatásnál
 adták Perce fény
 varozta ugyan, de
 ra között látta a
 és csizmában a
 csis nem téved, ak
 még mindig Kolozs
 hogy a detektívek
 azért nem tudtak
 t rendes lakása. A
 rülmények felderít
 a kiküldött detek
 náról vissza nem

Dezső-utca 6. szám
 letre.

ban Cluj
 ie gyermek.

KÖZGAZDASÁG

Vásárcsarnokot terveztek, de nem építik fel

(Kolozsvar, augusztus 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ez év február és március hónapjában a Kereskedők Tanácsa és Kolozsvar városi tanácsa között hosszú és beható tárgyalások folytak a vásárcsarnok felépítése ügyében. A jószándék mindkét részről megvolt és a város belátta, hogy egy közegészségügyi, mint egyéb szempontból végtelenül fontos a vásárcsarnok felépítése. A csarnokot a Torna-vivóda helyén, a Széchenyi-téren tervezték. A tervezetet Moll Elemér készítette el.

A vásárcsarnok magában foglalt volna 52 husarusító cellát, 528 négyzetméter szabad árusító helyet, 14 halárusító bódét, megfelelő nagy medencékkel és 684 négyzetméternyi helyen a nagykereskedők helyezték volna el áruikat. Az áruscarnok emeletén 32 cella fogadta volna magában a jegelt élelmiszereket.

A vidéki árusok is kényelmes helyet kaptak volna zöldség és egyéb termékek árusításához. Körülbelül 944 négyzetmétert szántak volna erre a célra. A virágárusítás 86 négyzetméter helyet foglalt volna el.

A vásárcsarnok földszintjén, az utcára tizenhat üzlethelyiséget terveztek. Ezenfelül külön pincék és hűtőcsarnokok szolgálták volna az élelmiszer céljait. Vendéglőt is terveztek és egy kisebbszert szállót tizenhat szobával. Tizenhat ló számára istállót, tizenkét kocsi számára fedett kocsiszint. Ezenfelül a hivatalok számára megfelelő kényelmes helyiségeket.

Ez a terv azonban, jóllehet pénzügyileg is ki volt dolgozva, eddig nem valósulhatott meg. Arra számítottak, hogy a többévre előre fizetendő bérleti díjakból az építkezési költséget jórészt fedezni lehet. Azonban a pénz előteremtése tekintetében annyira eltérők voltak a vélemények és a telek átadásáról sem

lehetett a várossal megegyezni, úgy hogy egyelőre a tervet félre kellett tenni. A Sfatul azonban most erősen dolgozik a terv megvalósításán és a közeljövőben nagy akciót fog indítani annak újabb felvétele érdekében.

A mai valutapiac

A lej újabb esése. Zuhan a német márka és a francia frank. Bessz a zürichi tőzsdén

(Kolozsvar, augusztus 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej a mai párisi nyitásnál változatlanul 860 volt. Ezzel szemben a francia frank zuhanása az európai tőzsdéken a lej újabb követelt esését idézte elő. Zürichben a lej öt pontnyi árfolyamvesztéssel 280-ról 275-re esett. A belöldi pénzügyi forgalom kezd apadni. A francia frank zuhanása, a német márkához hasonlóan ma is tartott. A mai zárlatnál 81.50-nel jegyezték a tegnapi 81.85-tel szemben. A párisi tőzsdén nagy értékelkedések vannak.

A német márka a mai zürichi tőzsdén a nyitásnál 1 $\frac{1}{4}$ -re, majd a zárásnál 1-re esett. E jegyzés szerint az osztrák korona, mely nemrég Közép-európa legrosszabb pénzneme volt, ma több mint hetvenhatszszor jobb a német márkánál. Belföldön alig van forgalom. A svájci frank javulása ugylátszik tartós, mert a zürichi tőzsdén a legstabilabb külföldi értékek, mint a font, dollár, osztrák korona állandóan esnek. Különösen a font esése nagymértékű, a nyitás és a zárlat közötti árfolyamvesztés 14 pont.

Irányzat: A nyugati devizákban szilárdulás, német márkában, francia frankban újabb zuhanás. **Augusztus 8-án 100 lejért fizettek Kolozsvar**
9500—10000 külf. magyar koronát,
12500—13000 belf. magyar koronát,
8.56—8.57 francia frankot,
2.72—2.73 svájci frankot,

0.48 $\frac{1}{4}$ —0.49 dollárt,
1151—1152 olasz lírát,
1400000—1425000 német márkát,
35200—35400 osztrák koronát,
1664—1665 cseh koronát,
0.1045—0.1060 font sterlinget.

Valutapiac augusztus 8-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1162, London 927, Newyork 203, Róma 880, Zürich 3635, Prága, 5.98 Bécs 28.70, Budapest 125, Berlin 80.

Bukarest. Valuták: Napoleon 740, márka 1.75, léva 170, török lira 115, font sterling 912, francia frank 1200, svájci frank 37, lira 840—850, drachma 350, dinár 205, dollár 204—206, lengyel márka 10, osztrák korona 29, magyar korona 90, cseh korona 598.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 1.25—1.00, Newyork 553.00—552, London 2532—2518, Páris 3155—3150, Milano 2380.00—2370.00, Prága 1615.00—1615.00, Budapest 3 $\frac{1}{2}$ —3 $\frac{1}{4}$, Belgrád 590—590, **Bukarest 275—275**, Varsó 24—24, Bécs 77.50—77.25, Bécs lebélyezett —.

Páris. Nyitás: London 7972, Newyork 1747, Berlin 5 $\frac{1}{4}$, Róma 7530, Prága 51 $\frac{1}{4}$, Bukarest 860, Zürich 316.25, Bécs —, Varsó —.

A papíráruk drágulása. A romániai papírgyárak a munkaadók grafikai szakosztályát arról értesítette, hogy augusztus elsejétől az összes papíráruk árát negyven-ötven százalékkal felemelik.

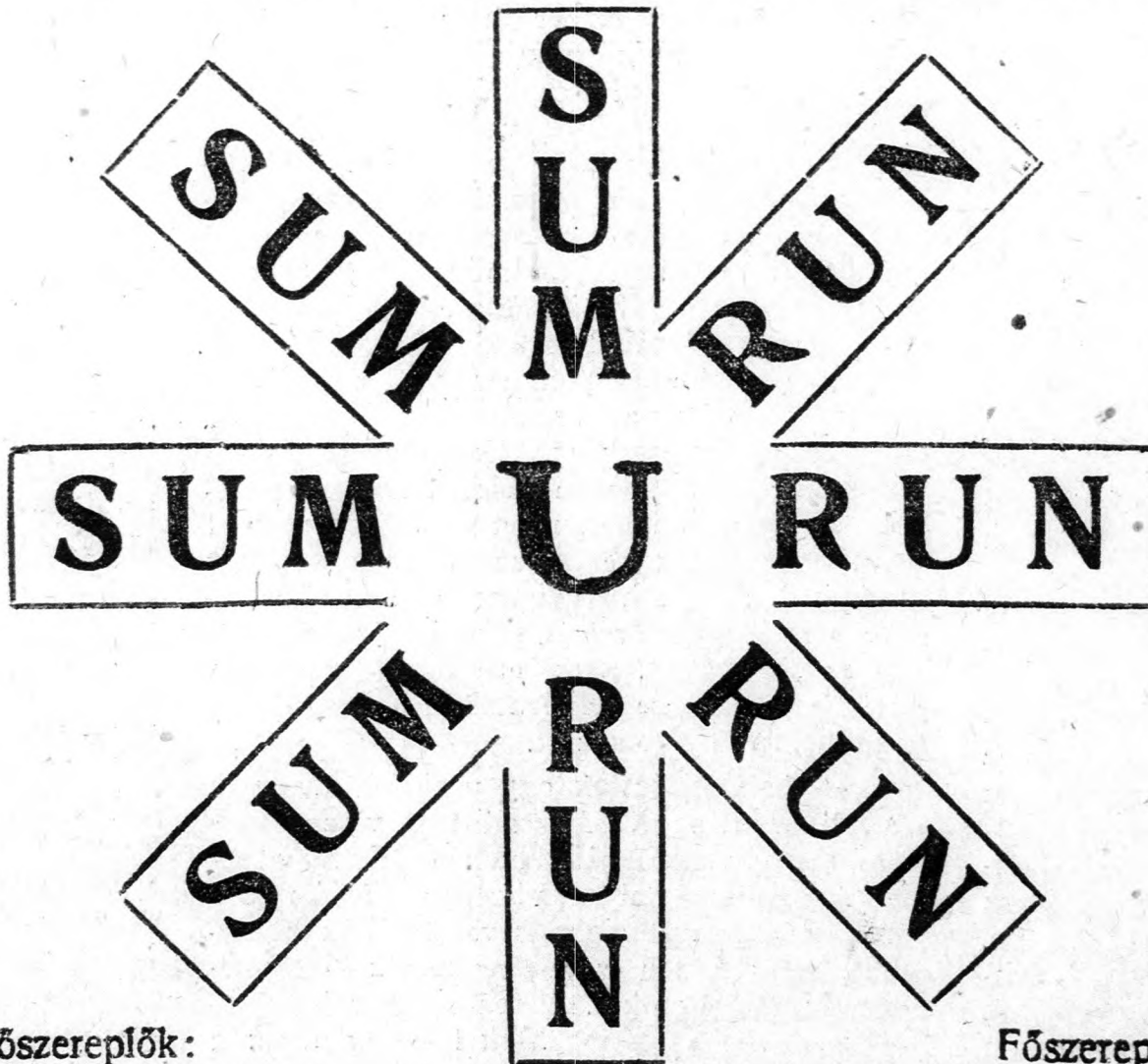
Kit küldenek a kereskedők Bukarestbe. A kereskedelmi és iparkamara mai gyűlésén dönt arról, hogy a kongresszus határozata értelmében küldenek-e deputációt a kormányhoz és ha igen, kik legyenek a küldöttség tagjai. A kamara, ellentétes nézetek dacára, kénytelen lesz a Sfatul által elfogadásra benyújtott Schwartz Jakab-féle követelésekkel is foglalkozni és a kormány elé terjesztendő memorandumot ennek szellemében kell megszövegezni.

A NYOMORULTAK

Magyar Színház

Csütörtökön augusztus 9-én, pénteken 10-én, szombaton 11-én és vasárnap 12-én

kerül bemutatóra

a legszebb keleti mese filmje

Főszereplők:

Pola Negri

Paul Wegener

Harry Liedtke

Főszereplők:

Labitsch Ernó

Nem szerepel a filmben egyetlen statiszta sem, csupa elsőrangú művészszemélyzet. A film Berlinben 4 hónapon át mindennap előadva, eddig még nem látott sikert ért el.

Előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor kezdőlik

A nyom

Ha művészi kívá

akár venni, ne
sejnjálja az utat

Marosv

SZÉKE

ERDELYRSZI BUTORGY

Asztalok furnitúrszükséglete

Elkészült nagy ban

helyen mákúds fiókba

Igaz

csodáit kőművesei f

marvart, Aradon vag

felcserélné. A mostani

és vállalatok vezetése

ban teljes jártassággal

benk. Magyar nyelv

német nyelvet.

Szíves megkeresés

lehetőleg f. hó 20-ig

Legelőshán

fest, tisztít az

U

gő

Cluj

1888

Nagy

Harisny

kötött kabátok

árus

SP

kötött-szöv

Cal. Re

Alla

ko

Leszá

Ocas

H

Weisz

cégnél Cluj, C

Schroll

Mintás

ruha

ep

A nyomorultak

Ha művészi kiváltságot szeretnél, ha a legújabb butort

Marosvásárhelyre és tekintve a **SZÉKELY ÉS RÉTI** bútorgyár részv. társ. Bútortermései a legújabbak és legkényelmesebbek legolcsóbban itt szerezhetők be.

Elkészült nagy bank erdélyi vármegyei műhelyben működő fiókintézetének

Igazgatója

Legolcsóbban fest, tisztít az UNIO gőzmosógymű Gyuj, O. Reg. Ferd. 133

Legolcsóbban fest, tisztít az UNIO gőzmosógymű Gyuj, O. Reg. Ferd. 133

UNIO

gőzmosógymű

Gyuj, O. Reg. Ferd. 133

Nagy occasio!

Harisnyák, keztyűk, kötött kabátok eredeti gyári áron árusítatnak a

SPORT

kötött-szövött áruházban, Cluj Cal. Reg. Ferdinand 16. Állami hivatalnokknak külön engedmény

Leszállított árak

Occassio árak!

Heller, Weisz & Molnár cégnél Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6. sz.

Schroll siffonok 37 L-től
Mintás hatisztok 45 L-től

ruházásznak, grenadinok, epongek előrehaladott igény miatt mélyen leszállított árban!

SPORT

Olympia—Ivria 2:1 (1:1). Az Ivria ifjúágiakkal tartalékolva állott fel az Olympia jékoscsapatával szemben. A vezető gólt az Ivria éri el Iosu szép rugásából, melyet Drescher beadásából lött. Az Olympia egy kötes tizenegyesel Kirchner révén egyenlített. A bíró Dreschert kiállítja, mert játékos társait karholja. Az Ivria csapatán 10 emberrel folytatta a játékot, melynek folyamán Eisenmann lövi az Olympia második és a mérkőzés legszebb góját. Utána sikertelen Ivria támadások. Az Ivriában jó volt Gallax, Tama, Weisz és Wehtraub. Major rossz kispót volt.

Olympiai játékok Japánban. Japánban japánok, kínaiak és Filippi-szigetiek részvétele mellett most voltak hatodikban olympiai játékok. Az elért eredmények, neha jóval mögötte állnak az amerikai és európai teljesítményeknek, mégis ki-elégítőnek mondhatók. A nagy hőségben megtartott marathoni futást Mari nevű japán 2 óra 58 perc alatt tette meg. A 220 yardos futásban Catalan 22-1 másodperccel rekordot állított fel. A súlydobás győztese 13-17 méterrel Nimura lett. Az Olympiással kapcsolatban nemzetközi miting volt a következő többnyire rekorderedményekkel: 100 m.: Tagaki (Japán) 11 mp. — 500 m.: Nawara (Japán) 16-11 perc. — Magasugrás: Ico és Zorilla (Filippinai) 1-78 m. — Távolugrás: Oda (Japán) 7-04 m.

Bécsi Admira—AMTE 0:0. Szépségű közönség jelenlétében folyt le a bécsi vendégcsapat második aradi mérkőzése. Az Admira ma újabb lelkiállással kísérletezett, de a tegnapi pechja ma sem hagyta el. Az Admira legjobb embere ma is Wieser kapus és Koch centerhalf volt. Az AMTE-től is régen nem látott szép játékot láttunk, csak egy-két ember állandó faultja nagyon rontott a játék szépségén. Az AMTE legjobb embere Brigmann és Auer II. volt. Kornerarány 8:5 az AMTE javára.

Délnémetország—Északnémetország 3:3. Huzezer néző jelenlétében találkozott a két országú válogatott csapata a „Hamburger Fremdenblatt” díjért, de a mérkőzés egyik csapat javára sem hozott döntést.

Berlin—Zürich városközi mérkőzés 2:1 arányban a berliniek javára végződött. Szombaton Leipzigben vendégszerepelt Zürich válogatott csapata, ahol 4:0 aránya súlyos vereséget szenvedett.

A cseh szövetség a vasárnap eldöntésre kerülő Prága—Bécs városközi mérkőzésre a következő csapatot állítja ki: Hochmann, Hojer, Paulin, Kolonaty, Kada, Cervený, Sedláček, Vlcek, Kozubek, Dvoracek, Simonek.

A Hakoah kettős győzelme Lembergben. A lengyel körúton lévő Hakoah Sztaniszlau után két újabb győzelmet aratott. Szombaton a lembergi Hasmeniat győzték le 6:2 arányban, vasárnap pedig a Pagon felett arattak 2:1 arányú győzelmet.

Hirdetmény

Tudomására hozzuk az érdekelteknek, hogy f. évi augusztus 16-án reggel 8 órakor árverés útján eladásra kerülnek a szamosfalvi ötödik repülőosztagnál a következő tárgyak:

Első tétel: 1000 kilogramm ócskaavas (átalakított felhasznalások)

Második tétel: 200 kilogramm régi acél (kiszélejtett reszefők, tengelyek)

Harmadik tétel: 90 kilogramm kacsuk (kiszélejtett gépkamrákból)

Negyedik tétel: 300 kilogramm kacsuk (kiszélejtett autókrol)

Az árverés zárt ajánlatok által fog történni a közjogi szerződésekről szóló törvény 72-83. szakasza alapján. Az anyagot és az árverési feltételeket meg lehet tekinteni bármely napon délután 3 és 10 óra között Szamosfalván az V. repülőosztagnál.

Andrei Örnagy,
az V. repülőosztág parancsnoka

Lusztig és Nussbächer
öntökekülönlegességek állandó raktára
Cluj, O. Reg. Ferdinand 31

Weisz Siegfried

kalap és ruházat-áruházába Cluj, Cal. R. Ferdinand 6

megérkeztek a legújabb őszi kalapujdonságok!!

Férfi „Gyakits” keménykalap míg a kímélet tart Lei . . . . . 550.—
Le nyúlós keménykalap Lei . . . . . 360.—
Le gyapjú keménykalap Lei . . . . . 285.—

Nagy választék férfi leghíresebbekben!

Engros

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

Endetall

Min denféle poharak, demyonok, palackok,

Kapcsolat bármilyen mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

CLUJ, Birta-M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

Montázsrekrények első segélynyújtására

erdővállalatok, fatüzemek, gyárak, cséplőgépek, malomok és mülhelyek részére 20 munkáson felüli üzemeknél, keményfa ládáknak, hordozható, vöröskeresztrel és számmal ellátva, teljesen felszerelve 1000.— lejért franco-franco. Husz munkáson aluli üzemeknél bédogdobozban, vöröskeresztrel és lakattal ellátva 400.— lejért franco-franco kapható.

BANATUL LABORATORIUM Lugoji (Bánát)

S. Eisenstädter

Cluj, Calea Victoriei 2

Szőrmeárúház

Sportkabátok és bundákban nagy választék

Figyelem a pontos címre!

- Kereskedelmi és ipari nyomtatványokat
  - körleveleket
  - cégekártyát
  - levélpapírost
  - számlát
- legolcsóbb árban feltűnően elegáns, kivitelben készíti a Kadima-nyomda Rt.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Bethlen ucca 7. sz. alatt intelligens zsidó család iskolás gyermeket teljes ellátásra elfogad. Ugyanitt egy mokett diván, két fotelel és pütsasztal eladó. 6008

Ruha- és fémernemű- varrást olcsón vállalunk. Eperjes-u. 2. 6009

Különbejárati butorozott szobát keresek. Leveleket „Jól fizetek” jellegre a kiadóba kérek.

Fiatal borkereskedőse-géd állást keres helyben vagy vidéken. Cim a kiadóba. 6007

Butor! Legolcsóbb be-vásárlási forrás. Klein Izsák, Unió-u. 21. 1581

F. hó 8-án Nagybaná-ról d. e. 9 órakor érkező gyorsvonaton elveszett egy sárga bőrtáska, amelyben több apróságon kívül egy tálca és két pár tetilin volt. Megtalálóját kérem adja le a lap kiadóhivata-lába, hol illő jutalomban részesül. 6011

Keresek okleveles zsidó tanítót, ki leányomat I. polgárra, fiamat I. elemire előkészítené. Román, német, héber nyelv és hege-dűtanítás megkívánatik. Cim: Jeremiás, Zsibó.

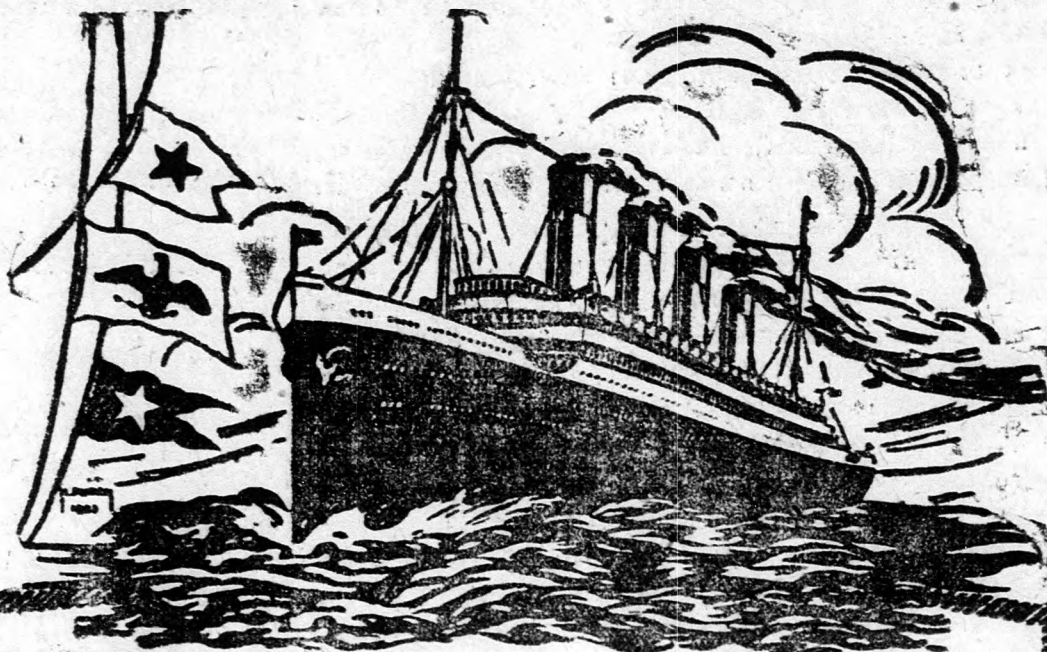
1000 hl. egyszer használt, teljesen jó minőségű másfélcolos vastag fenyő-deszkából készült salváskád eladó. Értekezni lehet a Margittai Mezőgazda-sági, Ipari és Kereskedelmi RT.-nál, Margittán. 5998

Egy 430 literes új pá-linkafőzőt eladó Nánán Lázárnál, Gyulafehérvárt. 5999

Teljes ellátásba fogad Nagyváradon izr. urinó két középiskolás leánykát zongorahasználattal. — Levélbeli megkereséseket „Gondos” jelige alatt a ki-adóhivatal továbbít. 6005

Jó hegedű olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Telefon 31. **Ládagyár** Flóktüzlet: Egeres
 Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszegezett és szétszedett részben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1361
Sajovics és Lebovits faherkeskedés és Ládagyár
 Cluj, Strada Cernaufi (volt Kajántól-ut) 1 szám

KÖZVETLEN ÚTVONALAK
BUKARET - TEMESVÁR - NAGYVÁRAD ÉS HALMTÓL.
**Hamburg- Amerika-
 Bréma - Kanada-
 Antwerpen- Argentina-
 Cherbourg-on Braziliába**
 KÉRESZTUL
A VILÁG LEGHIRESEBB GÖZMAJÓIN
 ROTTE STERN LINE AMERICAN LINE WEISSE STERN LINE
 BELGIUM LAPLAND SOTLAND ZEELAND ST. PAUL
 MINNEAPOLIS MANCHURIA MONSIEUR MOONLAND FINLAND
 MALAJITIK OLIVIERE HONGKONG HONGKONG
HETENKINT 3 SZORI HAJÓINDULÁSSAL AMERIKA ÉS KANADÁBA
GYORS, KÉNYELMES ÉS BIZTOS. A 2 ÉS 3 OSZTÁLY BERENDEZÉSE
2-4 VAGY 6 SZEMÉLYES, KÜLÖN KABINJAIVAL FELÜLMUHATATLAN.
ELSŐRENDŰ NEMET KONYHA ÉS KISZOLGÁLÁS.
PROSPECTUST ÉS HAJÓMENETRENDÉT INGYEN ÉS BERMENTVE KÜLD
N. BRÜCK & CO.
 BUKARET TIMIȘARA - IZEFIADY
 TRADA ZARANDOK
ROMANIA LEGNAGYOBB HAJÓUGYVÉRSÉGE
DIJTALAN FELVILÁGOSÍTÁS UTLEVÉL- ÉS VIZUMÜGYEKDÉN.
LEVELEZÉS MINDEN NYELVEN - IRJATOK AZONNAL!

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár
 Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
 Telefon interurban 2-13 * Sürgönc: Juvaere, Cluj
Ékszerárugyártás, nagykereskedés
 Fogézat arany * Arany, ezüst és
 és forrasztó ** platínabeváltái
 Klauze és Schwarzwaldi órák képviselote, gyári lerakata
Osak viszontelárusítóknak!

Első Erd. Zománc táblagyár
 SOLE JAKAB Brassó, Strada Ciocrac 2.

Aggag és Vegyipar Rt. Szatmár
 Gyárt: bőrenyvet, osontenyvet, osonteszirt, műtrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gép-zsirt, téglát stb. Vesz: osontot, száraz és viasz huslást, nyers és olvasztott fagygyut

ארטה כשר ארטה כשר
Szalámi
 és mindennemű felvágottak a legolcsóbb napi árban állandóan frissen kaphatók:
Lebovics szalámigyár
 Cluj, Str. G. Baritia (Malom-u.) 8. sz.
 Árjegyzék és ארטה כשר kívánatra ingyen.

Épületvegezés, képkerepezés,
 kávéházi, vendéglői, háztartási cikkek, demionok, táblaüveg, lámpaárúk és porcellánedények-ből legolcsóbb beszerzési forrás
Ausländer Rudolfnál
 Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdi-nand (v. Ferenc J.-ut) 37. sz. alatt, az Uránia palota mellett.
Engros! Endetail!

A kolozsvári CZELL-Sörgyár
 gyártmányai
Hercules diplomája tápsör különlegesség és a világos
Monostor sör
 utolérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak
 Mindenütt kaphatók! Mindenütt kaphatók!
 1428

MALOM GÉPEK
 és
malmászati cikkek:
 Gépszijak, olajok, tovtote, tömitő anyagok, hevederek, serlegék, svájci selyemszitaszöve-tek, Minimax-készülékek, minden néven ne-vezendő műszaki és elektrotechnikai cikket 1-1 szállít azonnal kiváló minőségben 1-1
Technica R.-T. Tg.-Mureș
 Sörgönyom: Technica Telefon 3-36

Grünwald üvegcsiszolda Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnék. **Oradea-Mare**
 és tükörgyár Épületvegezési vállalat — Ujrafoncsorozás — Finntükrök Strada Gerlozy 16. szám
 Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, str. Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 10 szám.

SZERKESZTŐSÉG
 HIVATAL ÉS N
 Cluj, Kolozsvár, S
 L. Pop (Brassai-
 Telefon: Szerk
 és kiadóhivatal
 Zs. N. Sz. —
 A kéziratok kizá
 szerkesztőségne
 zendők. Kézirato
 adunk viss
 Cluj-Kolozsvár
A k
 Megvált
 Sir He
 A kongres
 sorából itt adju
 amely így hang
 „A cion
 ből jövő üdv
 A Palesztinát
 nem csekély
 ség módot ad
 az ország fejl
 szükség van t
 nagy munkaer
 siker fogja ko
 vére és Pal
 javára.
 Benes cse
 vele így hangzik
 Prága, juli
 Ked
 Köszönette
 levét, amelyben
 pélyes megnyit
 kívül sajnálom,
 dályoznak abban
 vehessek, de sziv
 mat, hogy a kon
 legjobb kívánság
 ves Szokolov ur
 Massaryk ur
 kongresszushoz, n
 hogy a megnyitó
 tanácskozáshoz
 Az üdvözlé
 zsálem chacham
 tetszés közepette.
 részéről Inselbuch
 gresszus nevében,
 rint feltétlenül l
 egybegyülteket. A
 Fiedler miniszte
 német nyelven ü
 Karlsbad városa
 városi tanácsos m
 A napirend
 ünnepélyesség nél
 Chajesz dr. Bécs
 ven előterjesztést
 tására. Egyhangul
 Ben Zevi, rabbi
 vin, Louis Lipszk
 képviselő és Eleáz
 kob Meir rabbi (J
 Gelber (Bécs), Ro
 gan-Bernstein, Ra
 (Bécs).
 Szokolov elm
 ról, az Unió elhur
 szedet, majd átadj
 kai delegátusnak,
 barátja volt a cion
 neki köszönheti,
 mindkét háza egy
 el a palesztinai zs
 Elnökké való meg
 cionista szervezet
 előttük, hogy min
 iainkkal. Országun
 mes gondolkodásu
 igaz barátját veszít